

| Vejledning om Ansvarlige Investeringer

Marts 2018

Forord ved erhvervsminister Brian Mikkelsen

Danmark har gavn af, at danske virksomheder er godt rustet til at arbejde med samfundsansvar – både lokalt og globalt. Det er derfor vigtigt, at vi får skabt gode rammer for, at erhvervslivet, herunder investorer, kan leve op til forventningerne i de internationale retningslinjer og samtidig bidrage positivt til menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø mv.

Det er vigtigt, at danske investorer kan se mulighederne i at investere i bæredygtige løsninger, der samtidig kan give et afkast, da det driver udviklingen fremad.

Jeg tror på, at institutionelle investorer kan kombinere hensyn til samfundet, fx ved at investere i miljø og vækst, med at sikre gode afkast, og at de dermed generelt har en forretningsmæssig interesse i at arbejde strategisk med ansvarlige investeringer.

Regeringen skal understøtte, at investorer kan udnytte de forretningsmuligheder, der ligger i at bidrage til en bæredygtig udvikling. Forudsætningen for at kunne opnå forandringer til gavn for de mange er, at vi kan skabe vækst, og her er investeringer et centralt værktøj til at skabe forandringer. Derudover spiller investorer også en vigtig rolle over for de virksomheder, de investerer i. Investorerne kan for eksempel udøve aktivt ejerskab og på den måde skubbe virksomhederne i retning af at tage mere ansvar og leve op til internationale retningslinjer på området.

Med denne vejledning om ansvarlige investeringer, er det mit ønske at hjælpe institutionelle investorer med at gøre det så nemt som muligt for dem at bygge videre på det arbejde, de allerede er godt i gang med. Det er nemlig mit indtryk, at danske investorer i høj grad allerede arbejder aktivt med internationale retningslinjer, og jeg håber derfor, at vejledningen kan hjælpe med at styrke indsatsen, hvor der er behov.

Vejledning om ansvarlige investeringer tager udgangspunkt i OECD's papir, *Responsible Business Conduct for Institutional Investors (2017)*, og skal hjælpe investorer til at implementere og videreudvikle egne due diligence processer i overensstemmelse med OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder og FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv.

God læselyst!

Brian Mikkelsen
Erhvervsminister

Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd

Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd (MKI) er det danske nationale kontaktpunkt for OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

MKI er etableret ved lov og kan behandle sager om, hvorvidt danske virksomheder, herunder investorer, offentlige myndigheder og civilsamfundsorganisationer handler i overensstemmelse med OECD's retningslinjer. Der kan således klages til MKI, ligesom sager kan tages op af egen drift. MKI kan komme med anbefalinger og udtalelser i klagesager.

www.virksomhedsadfærd.dk

Baggrund og formål

Den danske stat har tilsluttet sig OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Staten har dermed forpligtet sig til at udbrede kendskabet til retningslinjerne og arbejde for deres anvendelse i praksis.

Retningslinjerne er ikke juridisk bindende for investorer, men indeholder principper for ansvarlig virksomhedsadfærd, som den danske stat og de øvrige OECD-lande forventer, at bl.a. virksomheder og investorer forholder sig til og aktivt arbejder med for at undgå negativ indflydelse på samfundet ift. menneskerettigheder, arbejdstagerforhold, miljø, klimaforhold, anti-korruption mv. (herefter "samfundet"). Derudover har Danmark gavn af, at danske virksomheder og investorer bidrager positivt til at løse samfundsmæssige udfordringer samt til at indfri de globale mål for bæredygtig udvikling. Samtidig har virksomheder gavn af øgede forretningsmuligheder og et godt omdømme.

OECD's papir for institutionelle investorer¹ konkretiserer hvilke handlinger, man, som institutionel investor, overordnet bør iværksætte for at omsætte principper for ansvarlig virksomhedsadfærd til praksis.

Denne danske vejledning, der er en kortfattet introduktion til OECD's papir, fremhæver de væsentligste forhold, som ledelsesniveauet hos institutionelle investorer bør forholde sig til. Vejledningen erstatter Erhvervsstyrelsens vejledning om ansvarlige investeringer fra 2010.

<http://mneguidelines.oecd.org/rbc-financial-sector.htm>

OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder

Retningslinjerne er anbefalinger fra regeringerne i OECD landene til virksomheder, der opererer i eller ud af landene. De fastlægger en række principper og standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd i en global kontekst og beskriver hvilke rettigheder, virksomheder skal respektere, samt hvilken metode de skal bruge for at respektere rettighederne i praksis. FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv er indarbejdet heri.

Læs mere på:
www.samfundsansvar.dk/oecdretningslinjer

FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv

FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv¹ definerer, hvad regeringer og virksomheder bør gøre for at undgå og håndtere negative indvirkninger på menneskerettighederne. Ifølge retningslinjerne har regeringer en forpligtelse til at beskytte menneskerettighederne, virksomheder har en forpligtelse til at respektere dem, og i tilfælde af krænkelse skal der være effektive klage-mekanismer - både på virksomhedsniveau og statsniveau.

Læs mere på:
www.samfundsansvar.dk/fns-retningslinjer-om-menneskerettigheder-og-erhvervsliv

Frivillige netværk og multistakeholder-initiativer

Investorer kan vælge at tilslutte sig fx FN-støttede virksomhedsnetværk som Principles for Responsible Investment (PRI) og/eller FN's Global Compact. Det sikrer ikke i sig selv efterlevelse af de internationale retningslinjer, men kan være et godt udgangspunkt for arbejdet med ansvarlig virksomhedsadfærd i henhold til OECD's og FN's retningslinjer.

Væsentlige forventninger til ledelsen

Ledelsen hos institutionelle investorer bør sikre:

- At investor etablerer politikker, der omsætter internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd til praksis, og sikrer, at politikkerne er forankret i virksomheden.
- At investor etablerer due diligence processer til at identificere, forebygge og afhjælpe aktuelle og potentielle negative indvirkninger på samfundet.
- At investor forebygger og afhjælper negative indvirkninger også i tilfælde, hvor man ikke har medvirket til eller forårsaget den negative indvirkning, men hvor investor er direkte forbundet f.eks. gennem sin investering i et porteføljeselskab.
- At investor kommunikerer og rapporterer om konkrete indsatser, udfordringer, prioriteringer og resultater i arbejdet med at håndtere aktuelle og potentielle negative indvirkninger.

Byg videre på allerede iværksatte initiativer

De fleste danske institutionelle investorer har i dag formelle politikker for ansvarlige investeringer, herunder for *aktivt ejerskab*. Politikkerne udvikles også gradvist til at omfatte flere aktivklasser, og mange investorer ansætter specialister, og anvender eksterne samarbejdspartnere, herunder screeningsbureauer, til at fremme og styrke arbejdet med ansvarlige investeringer.

Arbejdet med at implementere OECD's retningslinjer handler derfor for institutionelle investorer om at bygge videre på eksisterende initiativer og om at styrke indsatsen for at efterleve retningslinjerne. Det omfatter arbejde med due diligence i et ansvarligt perspektiv (se senere), dog uden at investorerne selv skal foretage due diligence på vegne af f.eks. porteføljeselskaber².

¹The United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGP

Samfundsansvarlig due diligence-principper bør om-sættes til processer

Et helt centralt begreb i OECD's retningslinjer er *due diligence*³. Due diligence handler om at identificere, forebygge, afbøde og redegøre for aktuelle og potentielle negative påvirkninger på samfundet. Investorer, der arbejder aktivt med at indarbejde due diligence i deres forretningsprocesser, vil som udgangspunkt også være langt bedre rustet til at håndtere potentielle og aktuelle negative indvirkninger i egen virksomhed og hos porteføljeselskaber, fx i form af styrket metodisk tilgang til risikoidentifikation eller øget erfaring med forebyggende og proaktive interventioner.

Due diligence er en løbende ledelses-, kommunikations- og analyseproces og indeholder en række forskellige trin, der systematisk indarbejdes i virksomhedens forretning. Hvor *finansiel* due diligence handler om at begrænse risikoen ved en investering for investor, handler *samfundsansvarlig* due diligence om at begrænse risikoen ved en investering for rettighedshavere og samfundet.

Due diligence trin for trin

I det følgende afsnit præsenteres de forskellige trin i en samfundsansvarlig due diligence proces. Den passende handling, ift. den potentielle eller aktuelle negative indvirkning, kan variere fra investor til investor og skifte afhængig af investeringstype, aktivklasser mv. Man kan læse mere om, hvordan man konkret arbejder med ansvarlige investeringer, i OECD's papir *Responsible Business Conduct for Institutional Investors* fra 2017.

1 Politikker for ansvarlige investeringer⁴

Med henblik på at respektere grundlæggende rettigheder skal det øverste ledelseslag udarbejde politikker for ansvarlige investeringer, sikre løbende opdatering af politikkerne i forhold til gældende internationale retningslinjer, integrere politikkerne i relevante ledelsessystemer samt sikre forankring, herunder procedurer for efterlevelse af politikkerne i den daglige drift både i egen organisation og hos porteføljeselskaber.

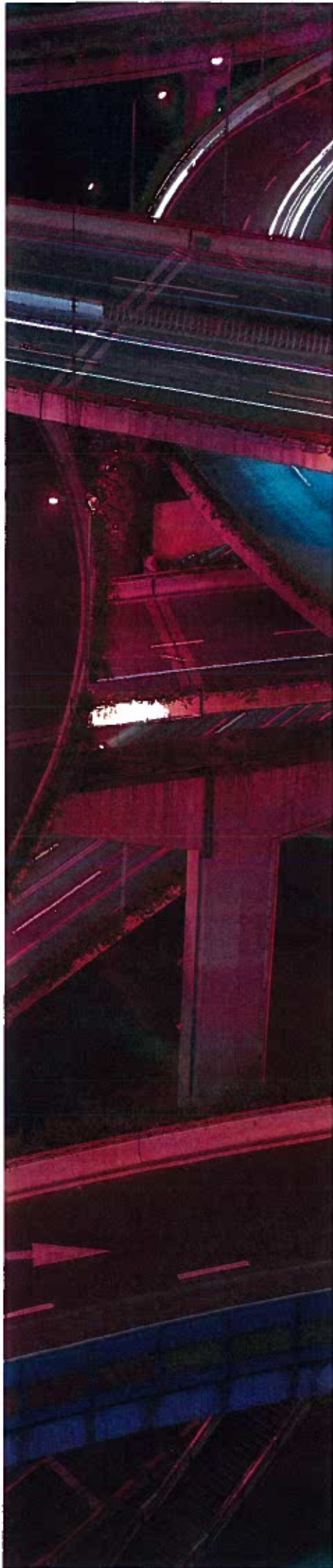
2 Processer for identificering og prioritering af potentielle negative indvirkninger⁵

Det vil ofte være vanskeligt at identificere og imødegå alle de potentielle negative indvirkninger - især på én gang.

³ Oversættes på dansk til "nødvendig omhu".

⁴ Se OECD (2017) afsnit 2.1. og UNIGI² princip 16.

⁵ Se OECD (2017) afsnit 2.2.

Derfor kan investorer med fordel bruge en risikobaseret tilgang til at identificere de områder, hvor der er særlig risiko for negativ indvirkning på samfundet.

En risikobaseret tilgang betyder, at den ansvarlige investor kortlægger og målretter sin indledende indsats efter, hvor risikoen for negative indvirkninger er størst, og hvor man derfor må sætte ind først.

Her kan der være sektorspecifikke eller geografisk betingede risici, som den ansvarlige investor bør være særligt opmærksom på. Der kan også være specifikke risici i de virksomheder, som man ønsker at investere i, som bør undersøges nærmere. Endelig kan der være særlige prioriteter i investors politik, som screeningen bør holdes op imod.

En risikobaseret tilgang muliggør, at den ansvarlige investor, hvor nødvendigt, kan vælge indledningsvist at prioritere sin forebyggende indsats til afgrænsede områder, for senere systematisk at udvide indsatsen til andre områder⁶.

Det indebærer overordnet set tre trin⁷:

A) Risikoanalyse

(investor bør identificere risici)

B) Screening

(investor bør, baseret på sin risikoanalyse, screene sine porteføljer)

C) Prioritering

(investor bør prioritere indsatsen)

3 Processer for at håndtere aktuelle negative indvirkninger⁸

Den ansvarlige investor forventes at udvise aktivt ejerskab og iværksætte indsats, der håndterer og afbøder aktuelle negative indvirkninger. Hvordan en ansvarlig investor konkret adresserer en aktuell negativ indvirkning afhænger bl.a. af, hvor indvirkningen er sket og hvilken type af relation, investoren har til den pågældende handling (se skema nedenfor).

Indsatsen kan afhænge af investors ejerandel og muligheden for reel indflydelse på enheden (fx porteføljeselskabet), der forårsager den negative indvirkning. Karakteren af forretningsrelationen, informations-tilgængeligheden og evt. samarbejder mellem de involverede parter kan også være centrale ift. hvilke handlinger, der kan iværksættes, og hvad der kan opnås.

I OECD's og FN's retningslinjer nævnes tre typer af relationer, som er afgørende for, hvad der forventes af den institutionelle investor i forhold til håndtering af aktuelle negative indvirkninger: forårsage, bidrage til eller være direkte forbundet til en negativ indvirkning. Figuren på næste side viser en ikke-udtømmende beskrivelse af disse tre relationer⁹.

⁶ OECD (2011) afsnit 2.3 og 2.5 samt EUNW's rapport i 8

De 3 typer relationer

Direkte forbundet

Relation:

Investor kan være direkte forbundet til en negativ indvirkning, fx hvis investor besidder en minoritetsandel i et porteføljeselskab, der har forårsaget eller bidraget til en negativ indvirkning på samfundet.

Handling:

Hvis en institutionel investor er direkte forbundet til et selskab i porteføljen, der har forårsaget eller bidraget til en negativ indvirkning på samfundet, forventes det, at investor bruger sit ejerskab til at påvirke selskabet. Investor, der har investeringer i mange selskaber med negative indvirkninger, kan, hvor nødvendigt, prioritere sin indsats ud fra en række kriterier.

Prioritering af indsatsen bør tage afsæt i den negative indvirknings omfang og alvor samt hvilke muligheder, der er for at stoppe eller afbøde konsekvenserne for berørte parter, og sikre genoprejsning for disse. Investor overtager dog ikke porteføljeselskabets ansvar i sagen, men er alene ansvarlig for egne handlinger, herunder at søge at påvirke porteføljeselskabet gennem dialog til at stoppe og afbøde de negative indvirkninger.

Bidrage

Relation:

Investor kan bidrage, muliggøre eller tilskynde til negative indvirkninger på samfundet, som er forårsaget af porteføljeselskaber, eksempelvis hvor en investor i kraft af ejerandel, kontraktforhold eller ledelsesmæssig kontrol har stor indflydelse på porteføljeselskabets ageren.

Handling:

Hvis en investor bidrager, muliggør eller tilskynder til en aktuel negativ indvirkning gennem sin investering i et selskab, bør investor tage de nødvendige skridt for at sikre, at selskabet standser eller afbøder den negative påvirkning.

Investor er ikke ansvarlig for selskabets handlinger men bør gøre sin indflydelse gældende for at sikre, at selskabet stopper og afbøder den tilbageværende negative indvirkning, og at selskabet medvirker til at sikre genoprejsning for de berørte parter.

Forårsage

Relation:

En investor kan forårsage en negativ indvirkning, hvor investors handlinger - eller mangel på samme - i sig selv er nok til at resultere i en negativ indvirkning på fx en person eller gruppes menneskerettigheder. Det er mest sandsynligt i relation til investors egne medarbejdere. Det vil sjældent forekomme, at en investor selv forårsager negative indvirkninger. Det vil kun være i tilfælde, hvor investor ejer store dele af et selskab og har en kontrollerende indflydelse.

Handling:

Hvis en investor identificerer en risiko for at forårsage negative indvirkninger, bør investor træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå dette.

Er indvirkningen allerede sket, bør investor standse og afbøde de negative indvirkninger og deltage i at sikre genoprejsning for berørte parter.

Bidrag til FN's Verdensmål og Paris-aftalen

Efterlevelse af OECD's retningslinjer og implementering af samfundsansvarlige due diligence-processer bidrager både til samfundet og til bæredygtig udvikling i overensstemmelse med FN's 17 Verdensmål og Paris-aftalen.

OECD's og FN's retningslinjer foreskriver, at investor som udgangspunkt først skal forsøge at gøre sin indflydelse gældende for at stoppe og afbøde evt. negative indvirkninger, som investor er forbundet til. Frasalg og eksklusion anses i de fleste tilfælde, ifølge retningslinjerne, som den sidste udvej eller reserveret til de mest alvorlige indvirkninger.

Dialog med selskabet er ofte den bedste løsning, da dette kan medføre den fornødne adfærdsændring, som ønskes af et selskab, der forårsager eller bidrager til negative indvirkninger. Hvor en aktiv ejerskabsindsats har vist sig ikke at skabe de fornødne resultater - eller hvor den negative indvirkning er betydelig og investor vurderer, at en aktiv ejerskabsindsats ikke vil bære frugt inden for en acceptabel tidshorison - kan investoren vælge at ekskludere selskabet.

4 Kommunikation og rapportering om indsatser og resultater¹⁰

Sidste trin i due diligence processen er at redegøre for sit arbejde med ansvarlige investeringer, herunder aktivt ejerskab, ved at beskrive konkrete indsatser, udfordringer, prioriteringer og resultater minimum en gang årligt, men gerne oftere afhængig af den enkelte investors situation og udfordringer. Investor kan vælge at placere sin due diligence kommunikation som del af den årlige rapportering om samfundsansvar¹¹ og/eller om aktivt ejerskab¹².

Investor bør redegøre for, hvordan denne adresserer aktuelle og potentielle negative indvirkninger samt, hvordan investor prioriterer sine indsatser.

I sin kommunikation om arbejdet med aktivt ejerskab bør investor søge en passende balance mellem åbenhed og fortrolighed. I visse situationer kan fortrolighed mellem investor og porteføljeselskab være afgørende for at opnå ændret adfærd. I andre situationer kan investor være mere konkret om dialogen med et andet selskab. Hvor investor er blevet gjort bekendt med sin forbindelse til en negativ indvirkning, er der en øget forventning om åbenhed for at vise, at den negative indvirkning bliver håndteret på passende vis.

At tilstræbe en passende åbenhed om arbejdet med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab kan samtidig styrke dialogen med relevante interessenter, herunder kunder, civilsamfundsorganisationer med flere.

¹⁰ Se OECD (2017) afsnit 2.4. og UNGP princip 21

¹¹ Bekendtgørelse nr. 281 af 26/03/2014 om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl., bekendtgørelse nr. 707 af 01/06/2016 om ændring af bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl., bekendtgørelse nr. 937 af 27/07/2015 om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser bekendtgørelse nr. 688 af 01/06/2016 om ændring af bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser bekendtgørelse nr. 688 af 01/06/2016 om ændring af bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser bekendtgørelse nr. 115 af 07/02/2016 om ændring af bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser

¹² Komiteen for God Selskabsledelses anbefalinger om aktivt ejerskab

Arbejdsgruppe for opdatering af vejledning om samfundsansvar

Erhvervsministeren nedsatte i juni 2017 en arbejdsgruppe, som skulle se på behovet for fornyelse og forenklinger af gældende vejledninger om samfundsansvar og ansvarlige investeringer på Erhvervsministeriets ressort. På sit første møde besluttede arbejdsgruppen, at man ville komme med et udkast til en ny vejledning om ansvarlige investeringer, som skulle erstatte Erhvervsstyrelsens vejledning om ansvarlige investeringer fra 2010.

Medlemmer af arbejdsgruppen:

- Anna Lise Mortensen Grandjean (formand)
- Annette Stube, Head of Group Sustainability i Mærsk
- Christian Honore, stifter af det CSR-orienterede rejseselskab Goodwings
- Jens-Christian Stougaard, Senior Vice President for Business Development, Analysis, Public Affairs & CSR i PensionDanmark
- Linda Nielsen, sagkyndigt medlem af Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd
- Mette Boye, direktør for Dansk Initiativ for Etisk Handel
- Morten Lehmann, CSR-chef i DE
- Mette Vadstrup, CSR-manager, PFA
- Sara Krüger Falk, senior chefkonsulent og CSR-ansvarlig i DI
- Troels Børrild, repræsentant for 92-Gruppen og politisk rådgiver for Mellempfolkeligt Samvirke

Titel: Vejledning om Ansvarlige Investeringer

Udgivet: Marts 2018

Udgiver: Erhvervsstyrelsen

Langelinie Allé 17
2100 København Ø

T: 3529 1000

M: erst@erst.dk

W: erhvervsstyrelsen.dk

